ÆSOPI PHRYGIS
FABULÆ,

Jam recenter ex collatione optimorum Exemplarium emendatiùs excusæ.

Unà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

LONDINI,
Ex Typographia Societatis Stationariorum.
MDCLXXXI.

ÆSOPI Vita brevissimè ex Maximo Planude selecta.

Rerum humanarum naturam persecuti sunt & alii, & posteris tradiderunt: Æsopus verò videtur non absque divino afflatu, cùm moralem disciplinam attigisset, magno intervallo multos eorum superasse. Genus quidem traxit ab Ammorio, oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortuna fuit servus: verùm servitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non solùm servus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus est, ventrosus, valgus & incurvus, & quod erat omnium pessimum, tardiloquentia, & voce obscura simul & inarticulata, quæ omnia servitutem ei parasse videre possunt. Sed cum tali esset, tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo, & ad omne commentum felicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendùm agrum ab hero suo immittitur; quo digressus alacriter operi incumbebat. Cumque ejus domino ficus agricola quidam dono dedisset, ejus dominus servo cuidam Agathopo domum ferendas commisit. Qui Agathopus consilium iniit cum servo, ut ipsas ficus illicitè devorarent, causarentúrque postea Æsopum furto ablatas edisse ut hero domum redeunte accusaretur. Æsopo parantur flagra, procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit: quâ impetratâ aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conservis. Æsopus præter aquam nihil evomit: servi una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miserè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æsopi. Cum sacerdotes Dianæ convenissent Æsopum, rogasséntque ut viam illis monstraret quæ in urbem ducebat: is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipsa gratiam referat homini tam benè de ipsis merito. Quo facto reversus Æsopus, in somniúmque lapsus, visus est videre Fortunam astare sibi, solventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus, Æsopus, expergiscitur, beneficiúmque in hospitalitatis observationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expeditè loquebatur.

barum. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atque gravissima accusatione in odium domini induxit, adeò ut eidem Præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas, Jumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum monstrat si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset mercator: unde hæc tibi illa, inquit; anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer; atque indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, mane, inquit. Ille verò conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator; non inutile tibi sum futurus mancipium: nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes; his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vae hoc malum vendis? Ille, Tribus ait, obolis. Mercator tres obolos expavens: Nihil emi, inquit, nihil exposui. Mercator ille cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi; Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregiè ornatis, Æsopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atque hoc tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cujas esset, Respondit, Cappadox sum: Quid sciret, Respondit, omnia: Quo dicto, risit Æsopus. Quæsivit & à Grammatico Xanthus cujas esset, Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret rogante Xantho, Omnia, inquit Grammaticus; atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, ut Æsopum emat, nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat, Unde sit; Nigrum se esse respondit. Ille verò, non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sit: ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non denunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille, Nihil. Quomodo? dixit Xanthus Quoniam hi duo se omnia professi sunt nisse;

nôsse; mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita exploratáque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haudquaquam te uterer consultore. Quæ cum maximè placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atque ille respondit, O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à Scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum sol esset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit se confestim fugiturum Xantho. Cur nam id facere vellet, exquirente, Quoniam, inquit, si tu, cum herus sis, naturæ non potes morem gerere; quid servo mihi faciendum? nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Post hæc, accidit Xanthum, die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat, ut lentem coquat. Commode paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet afferri, Æsopus jussa exsequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas adhuc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret mensæ, respondet, Se veluti jussisset, non lentes, sed lentem, coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ, hæ videlicet:

Deum ante omnia cole.	Mulieri nunquam credas secreta.
Regem honora.	Ne pudeat te semper dicere meliora.
Bene agentibus ne invide.	Fac quæ non mœstificent.
Linguæ continens esto.	Bonum esse non te pœniteat.

Æsopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est: missúsque Crœso regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt: qui, descendens ex insula orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycero rege, à quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragratâ Græcia, Delphos pervenit, à quibus nullo affectus est honore, sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus est: cujus mors gravi pestilentia ulta, injustè occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit. A 5 *Marti-*

Martinus Dorpius, Joanni Leupi, Jacobo Papæ, & Joanni Ninivitæ, eruditissimis in Flandria Ludimagistris. S.

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, Viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nost-â memoria viris, qui classicos autores castigatè ediderunt, quam à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim, minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrustico conscriptas, sed prosa oratione mirum quam lepido concinnatas; utpote à Guliel. Gaudano tanto viro ut ab Erasmo meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarum linguarum striblíginem prius abradant, quam Lilianum nostrum vetus, atque adeo primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito; sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam mea futura, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim quæso non ausim? Quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Theseo quondam vestri nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probè nostis) exquisitè docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis, sinistra Minerva natis, hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, & omnes & solos in cœlum ferre destinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10 Kal. Dec.

E X

EX

PHILOSTRATI

IMAGINIBUS.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſuâ in eum benevolentiâ conferunt, quod ſatagit ſui: Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, nec non & Archilocho in Lycambem curæ fuit: ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei Leo quiſpiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum, accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcenâ confictum. Chori dux vulpes depicta eſt. Utitur enim ea Æſopus miniſtra argumentorum plurimorum, ceu Davo Comœdia.

Index Fabularum omnium quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

Arione

Castor

Sene

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudanus.
Gulielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcensis.
Petrus Crinitus.
Plinius secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII Antuerpiani

Hendecasyllabon.

Quisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec tersior est, venustiórque,
Nec jucundior est, facetiorve;
Seu purum inspicias stylum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis;
Ut vita instituenda cuiqui, monstrant.
Hunc nec barbarus ore Zoilco
Pinset, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Relligiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere testulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per* gemmam, *artem ſapientiámque intellige: per* gallum, *hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant; cum uſum earum neſciunt; nec voluptuarius; quippe, cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentem; accurrit; agnum increpat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longe infrà biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contra intonat. Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

MOR. *Vetus dictum eſt,* Ut canem cædas, facile inveniri baculum. *Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam: Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.*

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio; Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dúmque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire ſolet factioſis civibus, qui accenſi libidine dominandi, dum inter ſe certant fieri magiſtratus, opes, plerumque etiam & vitam, in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis tranans flumen rictu vehebat carnem. Splendente ſole, ita ut fit; umbra càrnis lucebat in aquis; quam ille viſam avidè captaus, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum ſpei jacturâ perculſus, primum ſtupuit; deinde animum recipiens, ſic elatravit, Miſer deerat cupiditati tuæ modus. Satis ſupérque erat, ni deſipuiſſes: jam per tuam ſtultitiam minus nihilo tibi eſt.

MOR. *Monemur hac fabula modeſtiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati ſit modus, ne certa pro incertis amittamus. Aſtute certè Terentianus ille Sannio,* Ego, *inquit,* ſpem pretio non emam.

De Leone & quibuſdam aliis.

CUm ove quibuſdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis ſingulas Partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiens, pars mea eſt, quia ſum digniſſimus; altera itidem mea eſt, quia viribus præſtantiſſimus: porrò, quia in capiendo cervo plus ſudaverim, vindico tertiam: quartam denique partem ni conceſſeritis, actum eſt de amicitia. Socii hoc audito, diſcedunt vacui et taciti, non auſi mutire contra leonem.

MOR. *Rara ſemper fuit fides; apud hoc ſeculum rarior eſt; apud potentes & eſt & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, neceſſe habet ſæpe de ſuo jure concedere.* Cum æquali æquale tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte oſſa hæſere in gula: ambit; orat opem; opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribùſque promiſſis gruem inducit, ut, collo longiſſimo in gulam inſerto, os infixum eximeret: petenti

tenti autem præmium illusit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quod vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum est,* Perire quod facis ingrato.

De Rustico & Colubro.

RUsticus repretum in nivi colubrum, frigore prope enectum, domum tulit; adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virúsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus; correptâ sude verbis verberibúsque cum eo injuriam expostulat; num hanc refert gratiam? num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

MOR. *Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris; malè de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.*

De Apro & Asino.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignus frendebat: Malum quidem, ignavissimè, fueras meritus: sed etiamsi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus: impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat: magni pendent, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat,

re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus ſplendide comparârat. Inter epulandum auditur in ſerâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus, & loci ignarus, ægre ſe tueri. Diſcedente famulo, redit urbanus ad menſam, vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondet ille, quotidianum eſſe; contemni oportere. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit: meherculè, tuæ dapes plus fellis quam mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ quidem præ ſe ferunt voluptatem: ſed ſi introſpicias, habent periculum & amaritudinem.* Eutraphelus *quidam fuit, qui, cum inimicis ſuis quam maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ita ſe eos ulciſci, quippe accepturos cum divitiis ingentem ſarcinam curarum.*

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium; ſuadet ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare; ſic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præſtoletur caſum. Præcipitat aquila; frangitur teſta, ſubripitur piſcis à cornicula; dolet eluſa aquila.

MOR. *Noli quibuſvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus ſtrepitat in ramis corvus Vidit vulpecula geſtientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam eſſe mendacem, jam reipſa experior. Nam ut hâc forte jam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem nive. Meo ſanè judicio cygnos vincis, & *hederâ formoſior albâ es.* Quod ſi ut plumis, ita & voce

excellas,

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc assentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum corvum pudet, pigétque sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament assentatorem. ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris.* Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exsolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenue insultat. Tum gemebundus leo, Hi, quibus olim nocui, jam vicissim nocent, & meritò: sed hi, quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. *In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutârit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen: Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Ut fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit enim pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensa herili,

idque otio ludóque consequi: sese contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiat blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviam, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrere servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia dedit. Id quisque velit, id tentet, quod possit. *Nam scimus id quod Græcè significantius dicitur* ὄνος λύρας, *id est*, Asinus lyrarum, *vel* lyræ. *Sic autem Boëtius*, Asinus ad lyram positus. *Repugnante naturâ irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciésve Minerva, *teste Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit, leo è plagis avadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, & si potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valdè desipit. Quid ita? Quia & si jam potentia fretus, neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homuncionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. *Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impios adversantur. Infelicitate neglecti, in miseria non exaudirent. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.*

De Hirundine & aliis aviculis.

CUm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementum, dictitans, sibi fieri insidias. Irrident illæ: stultam vatem hirundinem vocant: Surgente jam lino, et virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia et laquei.

MOR. *Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demùm sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat supérque consilii est: Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Prometheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres; nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.*

De Ranis, & earum Rege.

GEns ranarum, cum esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandem abjecto metu, insultant et desultant. Iners rex lusui est, et contemptui. Lacessunt, rursum Jovem: orant regem

dari qui ſtrenuus ſit. Dat Jupiter ciconiam: is perſtrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur ſævitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egreſſæ rauco ululatu murmurant, ſed ſurdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem ſint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perinde atque ranis, evenire ſolet plebi: quæ ſi regem paulò manſuetiorem habet, ignavum & inertem eſſe cauſatur: optat aliquando contingere ſibi virum. Contra, ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, hujus ſævitiam damnat, prioris laudat clementiam: ſive quod ſemper præſentium nos pœnitet, ſive quod verum eſt verbum,* Nova veteribus eſſe potiora.

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum geſſere cum milvo, quem ut expugnarent, delegerunt regem ſibi accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Non ſegnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milvi, quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat.* Nihil eſt (*teſte Flacco*) ab omni parte beatum. *Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit, mutare non optem. Multi, nova ſorte quæſita, veterem rurſus optarunt. Ita plerique ingenio vario ſumus omnes, ut nosmet noſtri pœniteat.*

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut ſileat) porrigenti, reſpondit canis, Inſidias tuas novi: panem das quo deſinam latrare, ſed ego tuum munus odi; quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi cauſa amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigè dicunt, ſed & benignè faciunt.*

De

De Lupo & Sucula.

PArturibat ſucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodem fore fœtûs. Reſpondet puerpera, Ludi obſequio ſe non egere: ſi velit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longuis abeat: Lupi enim officium conitare non præſentiâ, ſed abſentiâ.

MOR. *Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam peram pollicentur, non tui amore, ſed ſui: ſuum quærentes commodum, non tuum.*

De Partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes; exit mus. Tum omnes riſu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius:*

Parturiunt montes, naſcitur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & oſtentant, vix parva faciunt. Quapropter Thraſones illi jure ſunt materia joci & ſcommatum. Vetat enim hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo eſt periculi metus, imo ridiculum eſt quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam ſenuerat, inſtigat herus; fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi jure ignoſci; jam ſenuiſſe, at juvenem fuiſſe ſtrenuum. Sed, ut video inquit, nil placet ſine fructu; juvenem amâſti, ſenem odiſti. Amâſti prædabundum, odiſti tardum, edentulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim juvenem frugis causâ dilexiſti; ſenem fructuoſæ juventutis gratia diligeres.

MOR. *Rectè canis, nam teſte Naſone,*

Nil, niſi quod prodeſt charum eſt: En! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præ-

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commoda summa.

Turpe quidem dictu; sed, si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, stetêre anxii, utrinque comprehensi periculis. Quódque majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. *Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.*

De Hœdo & Lupo.

CApra, cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores: voce caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen equidem par rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipsis est utile, & juvenem seni decet auscultare.*

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inscia; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies; adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiserat, excusat, factum id metu, et præsentiâ lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. *Sententia juris est,* Vim vi repellere licet. *Ex hâc fabula, nova quidem nascitur,* Fraudem fraudi refellere licet.

De

De Rustico & Angui.

RUsticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere, postea rusticus deveniens ad pauperatatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui, ut redeat. Ille ait, Ignoscere, sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris desiisse, superesse tamen memoriam.

MOR. *Et, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordiæ est: cavere autem sibi, & decet, & prudentiæ est.*

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effundit; quod, cum liquidum esset, ciconiâ frustrà rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis; pudétque pigétque, injuriæ. Post plusculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum opsonii, quod quidem vas cùm esset arcti gutturis, vulpeculæ opsonium licuit, videre, & esurire, gustare non licuit: Ciconia rostro facilè exhausit.

MOR. *Risus risum, jocus & jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & Capite picto.

LUpus in officina sculptoris caput humanum repertum versat: miratur, sentiens, id quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensus nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, si adsit interna, grata est. Sin alterutrâ carendum est, præstat externâ, quàm internâ careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eo sit odiosior, quò formosior.*

De

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, stolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat, de corniculâ. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem, cum unaquæque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum.
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimiùs; qui cum his vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles; quare sæpè inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probè Juvenalis monet* ---- E cœlo descendit γνῶθι σεαυτόν, *hoc est,* Nosce teipsum.

De Musca & formica.

MUsca altercabatur cum formicâ: se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere; aquam bibere; se splendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nancisci. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quod muscæ pastillos & vina; atque hæc se non segni otio, at strenuâ opera nancisci: porrò formicam lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar denique segnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet. Musca si bene dixisset, benè audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.*

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere: nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundùm intumuit. Clamitat natus; crepes licet mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuisset, crepuit.

MOR. Cuique sua dos est. *Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio Quocirca quisque semet consulat, nec invideat superiori, quod miserum est; nec, quod stultitiæ est, certare opter.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo; Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum se profitetur; verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem; orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Pretium*, inquit, *ob stultitiam fero*; & is jure effugit; dolus enim dolo ultus est.

MOR. *Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cùm hostis sit, benevolentiam simulat, is demùm timendus est, & odio dignissimus.*

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus forte obstabat. Equus irâ fremebundus, & *fræna ferox spumantia mandens*: Quid, inquit, tarde, ignave, obsistis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen,

inguen. Tum curſui et oſtentui inutilis, ornamentis ſpoleatur; deinde carrario venditur. Poſtea cum carro venientem videt aſellus, et affatur, Heus bone vir, quid iſtuc ornati eſt? ubi aurata ſella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, neceſſe fuit evenire ſuperbienti.

MOR. *Plerique in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores, nec modeſtiæ: Sed quia proſperitate inſoleſcunt, adverſitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim eſſe cautos: etenim ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunii eſſe, fuiſſe felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis quos ipſi contempſere: & illudent eis ii, quos ipſi riſere.*

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque ſpes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Veſpertilio autem, relictis ſociis, deficit ad hoſtes: vincunt aves duce et auſpice aquilâ. Transfugam verò veſpertilionem damnant, uti ne ad avis unquam illi ſit reditio, uti ne luci unquam ſit volatus. Hæc cauſa veſpertilioni eſt, ut non niſi noctu volet.

MOR. *Qui cum ſociis adverſitatis & periculi particeps eſſe renuit, proſperitatis & ſalutis expers erit.*

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cum prædæ ſatis eſſet, in otio degebat. Accedit vulpecula: Sciſcitatur otii cauſam. Senſit lupus inſidias fieri ſuis epulis; ſimulat morbum eſſe cauſam: orat vulpeculam deprecatum ire deos; Illa, dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorem, monet patere latebras lupi: hoſtem enim ſecurum poſſe inopinato opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat. Illa potitur antro et præda: Sed fuit illi breve ſceleris ſui gaudium: nam, non ita multo poſt, idem paſtor et ipſam capit.

MOR. *Fœda res invidia eſt, & ipſi interdum autori quoque pernicioſa: Flaccus Epiſtolarum lib.* 1.

Invidus alterius rebus macreſcit opimis.

Invidia

Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua, ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus *ocior pilis, & agente nimbos ocior Euro.* Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſam ſylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda eſſet canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celſitudinem quærimus; in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt & doloris. Pulchrè id ſignificat Lyricus ille noſter,*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriùntque ſummos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subridens lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere ſoleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi nocueris.*

De Lupis & Agnis.

LUpis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, ovem canem cohortem dedere. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdúſque ſolutum clamitant, ovéſque earum præſidio deſtitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuerit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit: fortaſſe & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio adoriatur.*

De Sylva & Ruſtico.

QUo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus aptatâ ſecuri, cœpit ardores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò, pœnituit ſylvam ſuæ felicitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. *De quo benè merearis vide. Multa fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.*

De Membris & Ventre.

PEs & manus ventrem olim incuſarunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille ſemel atque iternm: Negant tamen manus alimentum. Exhauſto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſum eſſe: verùm id ſeró Nam venter deſuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas humana.* Membrum eget membro; amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem atis tuentur. Unicum & ſummum præſidium, complurium ſamicitia eſt.*

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet ad tegendas nates; illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe male humum cauda ſuâ verri, quam ſimiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperflua beet egenos.*

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum; boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò nè ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, *Hic labor, hoc opus est.* Mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. *In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu: aut quia miseros, ut cæpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi, metu impediti, & inopes consilii semet imprudentia prosunt*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat: ídque oraturam superos; cæterum minime visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introiisse, sed exiisse nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent
Omnia te adversum spectantia nulla retrorsum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.*

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, forte per angustiorem rimam, ad cumeram frumenti repsit, in qua cum probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi, distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mæstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib.* 1. *Epist.* 7.

Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti; pastáque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum reperas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor necesse est serviat homini. Equitem fert dorso, frænum ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & industriam victa, sæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenet modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius lib.* 1. *Epistolarum, Epist.* 10.

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænúmque recepit.
Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

ADolescentes duo obsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente, carnem alter e canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurâstis.

MOR. *Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedit super cælos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressius prudentiúsque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cùm lanio carnem abstulisset in pedes sese continuò, quantum potuit, conjecit. Lanius, jactura rei perculsus, primum tacuit: deinde animum recipiens, sic procul acclamavit; O furacissime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautius observaberis.

MOR. *Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur, rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, cum nemo nescit, cum hac quam optimè docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGno comitante caprum lupus fit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potiùs ſequatur hircum,ſuadétque ut ad diſtenta lacte matris ubera redeat; ſperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commiſit: huic ſumma cura ſervandi data eſt; parenti potius quàm tibi obſequendum, qui me ſeducere iſtis dictis poſtulas, ſubductum mox diſcerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere.Multi enim,dum aliis videntur velle prodeſſe, ſibi interim conſulunt.*

De Adoleſcente & Cato.

CUm adoleſcens quidam in deliciis amoribúſque uſurpaſſet catum,Venerem precibus fatigavit,ut catum in feminam transfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantem Venus: fit metamorphoſis, quæ adoleſcenti miſerè amanti perplacuit; nempe tota ſucci plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multo poſt, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutaſſet & mores, per impluvium immittit muſculum. Ibi riſu prorſus atque ludo res digna accidit. Conſpectam illico beſtiolam inſequitur muliercula. Venus indignans feminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibúſque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus; & cauda eſt mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimíſque difficile eſt, aſſueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furcâ licet, uſque recurret.

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adoleſcentulos, iique inter ſe diſcordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appoſito faſciculo, jubet ſingulos brevi circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, reddítque ſingulis virgulam: quam, cum pro ſuis quiſque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, ſic concordes vos vincere poterit nemo: Sed ſi mutuis volueritis ſævire

vulneribus,

vulneribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hostibus.

MOR. *Docet hic Apologus*, Concordiâ parvas res crescere, discordiâ magnas dilabi.

De Rustico & Equo.

RUsticus equum vacuum, asinúmque sarcinulis egregie onustum producit ad viam. Defessus asellus, equum, sibi onera ut adjuvet, orat, si salvum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere gravatus procumbit : moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miserum ! inquit, merito meo sic nunc excrucior, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppressis subveniamus amicis.* Ortûs nostri (*inquit Plato*) partem sibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FUllonem invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile : vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare : monemur, sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem sodalitia : commercia etiam in mores penetrant ; & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur.

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum ; adproperat : denique insidias molitur : premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum ! inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hostibus capitur ; adducitur. Trepidare ille ; supplicare ut parcant innoxio ; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant. Nihil agis, scelus, maximè noces, atque nunc hîc trucidabere ; quod, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrásque animos.

MOR. *Gravissime peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut inique agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt : Quid etiam dubitas ? An te principem esse oblitus es ? Annon tibi quod lubeat, licet ? Tu legibus major : in te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitatéque augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant : tibi nihil non honestissimum futurum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in sylva fortè fortuna fit obviam, salutat, adventum gratulatur : denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum universæ familiæ non dici potest quam sim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam commorari & mihi liceat ! nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi status cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæret in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia : Lupo libitum est deambulare ad villam : sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea, vero cùm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit,

inquit, ô canis, tuæ isthæc prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam: Id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præter furem lupúmque adorirer; ego sic vapulando victus sum, & mitior factus; hócque genialis sævitiæ servavi signum: Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tuâ isthac servitute: mihi potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casa dominum esse, & panem atrum vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnixum trepidúmque degere: nam libertas sublimi exulat aula; ubi accipienda venit, & mussitanda injuria est.*

De Agricolâ & Canibus.

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas; postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabantur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.*

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtulisset sese obviám leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles forâs excurrebat: ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut

captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque, si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvísque liberis; tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per* aquilam, *potentis atque audacis animi homines intellige*; *per* vulpem, *pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere divitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probè ulciscuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribúsque sata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire, eundémque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit; verum cum nascentibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœna plectuntur.*

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cum sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, scelestè; cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perseverantius sæviens catus, quicquam faciet; tu mihi hodie discerperis.

MOR. *Vetus dictum esse ait Guliel Gaudanus,* Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Malus, si libitum fuerit, quo jure, quâque injuria, te præcipitem dabit.*

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum térque quatérque lupum adesse clamitans, agricolas undique exciebat. Illi sæpiùs illusi serio auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare cœperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist.* 17. *de Plano scurra jocus.*

Nec semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo, crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissimâ in agni tergum devolat aquila: videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet.* Tuo te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod possis.

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci finis.

MOR. *Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem, placidis molesta, sævis amica.

MOR. *Impotenti & sincero perpetua est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.*

De

De Pavone & Luscinia.

PAvo, apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem queritur, lusciniam suave cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longe superas: unumquemque sua sorte decet esse contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora quæramus.* Superi temere agunt nihil.

De Mustela senicula & Muribus.

MUstela, præ senio viribus carens, mures jam, ita ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmoniis subinde dicere solebat, Qua non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidius dixeris,* Ubi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma: hero lecta donabit urbano: qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patrifamilias nunciaretur; Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem: satis superque fuerat (si frænos meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
At herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male transfertur, senio cum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

MOR.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem visus leo, prosilit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guiliel. Gaudano versa Fabula de partu montium.*

De Formica.

SItiens, venit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba: ramum conscendens, formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica; aucupis pedem arripit mordicus; avolat columba.

MOR. *Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam esse gratiam.*

De Pavone & Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset famosissimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos perstrenue, ut solet, insequi cœperit, quò illum modo abiges? quo nos pacto servabis?

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum; ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem est habiturus senectutem.*

De

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cum leoni longè optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hædo & Lupo.

E Fenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui Lupus, Non tu, ait, scelestc, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homini*

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cum tegulas gravioráque tergo vectaret onera, accessit rursus ad Jovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usque adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, me miserum, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum incederim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt,* & nova, *appetimus, quæ* (*ut dici solet*) veteribus non sunt potiora.

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tedio, gallum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medio sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum rescivit, intempesta deinceps nocte surgere jubet.

MOR.

MOR. *Non pauci, gravius malum dum ſtudent evitare, in alterum diverſum incidunt. Pervulgatum eſt,*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdin.

De Aſino & Equo.

Aſinus beatum putabat equum, quod pinguis eſſet, & in otio degeret; ſe vero infelicem dicebat, quod macilentus eſſet, & ſtrigoſus, quotidiéque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo poſt ad arma conclamatum eſt. Tum equus, *Non equidem dorſo, non frænum repulit ore,* nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magnas diis gratias agebat, quod non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

MOR. *Miſeri ſunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non conſiderans, in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

Editâ rupe ambulantem capram forte conſpicatus leo, monet, ut potiùs in viridem pratum deſcendat. Capra, Facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, ſed ut tu habeas quod voras famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.*

De Vulture aliiſque Avibus.

Annuum ſe natalem celebrare adſimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plauſu favoribúſque accipit, deceptas laniat vultur.

MOR. *Non ſunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè ſe facere velle ſimulant. Hinc Ovidius,* Melle ſub Hyblæo ſæpe venena latent.

De Anſeribus.

Anſeres una cum gruibus agrum vaſtabant; quibus auditis, ruſtici protinùs in illos feruntur. Ruſticos conſpicatæ avolant grues; capiuntur anſeres, qui impediti corporis onere, ſubvolare non poterant.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops: at dives sorbuit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quam usui.*

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animalium. Concurrunt ad Jovem undique, aderat jam alitum pecudúmque genus, inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, à risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imo, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos, magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ,

ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinísque jactationem vanam nihil mirata, sic respondet: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

De

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecratque captivus, se minutulum abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, *Ego*, inquit, *spem pretio non emam*; quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut, quicquid possem, mallem auferre potius in præsentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum spe unquam amittamus.* Quid enim stultius, *ut est apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere.

De Formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. *Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea quibus imbecilla sustentetur senectus. Per* hyemem, *senectutem intellige*; *per* æstatem, *adolescentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terreat, sed immanem metuo leonem; qui nisi tergo hæreret meo, jam scires, non ita parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. *Calamitosis non est addenda calamitas.* Sat miser est, qui semel est miser.

ANIANI

ANIANI FABULÆ,
A
GVLIELMO HARMANNO
D. Augustini Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id forte audit; spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit, obrepente somno. Regreditur lupus in sylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi sit præda, sciscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt. Puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. *Feminæ non est adhibenda fides.*

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas mari rubri. Sustulit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. *Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui, si mansissent humiles, poterant esse tuti; facti sublimes, inciderunt in pericula.*

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum ut eat. Filius respondet, Mater, *I præ, sequar.*

MOR. *Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas reprehendi.*

De Sole & Aquilone.

SOl & aquilo certant uter sit fortior. Conventum est experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans.

cans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radiis. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit: ita soli contingit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De Asino.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua; greges armentáque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit: imò cùm rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probè novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse similes: non doctum, cùm sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De Ranâ & Vulpe.

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsum. Sic illusit vulpes; est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultitiæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.*

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens eum ne erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo.

CAmelus, ſui pœnitens querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris animalibus, Orat Jovem donare ſibi cornua. Ridet Jupiter ſtultitiam cameli: nec modo votum negat, verum & auriculas beſtiæ decurtat.

MOR. *Sit quiſque fortunâ contentus ſuâ. Etenim multi fortunam ſecuti meliorem, incurrêre pejorem.*

De duobus Amicis & Urſo.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere urſus. Unus, arbore conſcenſa, periculum evitat: Alter, cum ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, urſus, qui mortuis parcit, ratus cadaver eſſe, innocuus diſcedit. Percunctante poſtea ſocio quidnam beſtia dixiſſet jacenti in aurem: hoc monuiſſe, ait, Ne unquam cum illiuſmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigróque ſimillima cygno, *fides eſt. Verum amicum res adverſæ & pericula deſignant.*

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Boreâ: dum male obſervat capillatum galerum, ſubitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipſe ridet. Quid novi eſt, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit Eques, qui non eſt indignatus, ſed cum ridentibus riſit.* Socrates *verò, cum accepiſſet in foro alapum, hoc modo reſpondit,* Moleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis.

DUæ ollæ ſtetêre in ripâ: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ colliſionem metuenti reſpondet ærea, nè quid timeat: Seſe enim ne collidantur ſatis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo

utrumque fiet periculo, Quare certum est à te separari.

MOR. *Satius est vivere cum socio pari, quam cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.*

De Rustico & Fortuna.

RUsticus, cum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, qui hunc edidisset. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi, ità est secum locuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro posteà amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabat.

MOR. *Beneficio accepto, grati simus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occursat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierat, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. *Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum,* caper *est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) è miseriis redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.*

De Simia & ejus Prole.

OMnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. *Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus, cum simia rideamur.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet quâ careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dúmque fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutum, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. *Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poetarum Virgilius,*

Nate deâ, quo fata trahunt retrahúntque, sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere, sese unum ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telúmque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerâsset? Respondet, se authorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse verum.

MOR. *Fortes plerunque sunt temerarii, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.*

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR.

MOR. *Concordiâ nihil est firmius : Discordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies despicere dumos ; jactat se proceram esse, locari in ædibus, cum velo stare in navibus ; dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum, Tu sane, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quam velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem !

MOR. *Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta ; illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

---------Celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulmina montes.

De Piscatore & Pisciculo.

SUbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimittat. Ait mode se à matre fusam : atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum juvare : Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio ; quid sim hab turus, nescio : *Ego spem pretio non emam.*

MOR. *Certum præstat incerto, præsens futuro ; etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.*

De Alite & Pullis ejus.

ALes positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abesset, diligenter attendant, si fiat sermo de occasione. Redeunti à pastu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandasse vicinis. Respondet nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut sit securi. Tertio, ut audivit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare ; Jam, inquit, tempus est ut fugiamus, Vicinos & amicos non timui, quia non venturos scivi ; Timeo dominum, illi enim res cordi est.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique ſumus: quod ſi quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, ſed cures ipſe.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis ſatisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiiſſet alter, idipſum alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cùm nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit ſocius. Porrò invidus hoc petit, ut ipſe uno privetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque.

MOR. *Avaritiam quid poteſt ſatiare? Invidiâ verò dementius eſt nihil; quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendere dumosâ de rupe capellam. Suadet deſcendere, ut in campo thymum ſalicéſque carpat. Recuſat capella deſcendere; verba quidem ejus haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid ſuadeat. Multi ſuadent utilia, non tibi ſed ſibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: ſed erat urna profundior quàm ut poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ ſcrupulos injectat: hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & conſilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Poſt longa jurgia venator ducit leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe indicii. Homines enim ſculpere quod vellent, ait, quod ſi & leones forent artifices, jam virum ſculptum ſub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *Quisque quoad potest, & dicit & facit quod suæ arti & causæ putat prodesse.*

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi, puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit; vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere solent.*

De Rustico & Juvenco.

ERat rustico juvencus vinculi omnísque jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui sed aratro, nè, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus, & à cornibus, & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus, os capútque rustici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.*

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum, fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calefiant, inquit: Postea cum accumberent, sufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. *Cave sit in tuo convictu homo duplici ore, qui-que in sermone est Proteus.*

De Apro & Rustico.

APro vastanti segetes rusticus præcîdit auriculam; iterum deprehenso præcîdit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem de-

ſtinatum lautitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos, Villicus reſpondet, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties rediiſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitia ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt adeo excors vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.*

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt: irridet eum mus, Quia, inquit, robuſtus es ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. *Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dixerim,* **Let no man be too héedless of his Enemy.** *Latinè ſic,* Non ſuum hoſtem flocci pendat

De Ruſtico & Hercule.

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. *Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit.* Juva temet, *inquiunt*, ipſe tum juvabit te Deus.

De Anſere.

FUit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula. Dominus, ut ſubitò fiet dives, anſerem jugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. *Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus, vel nimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUm per æstatem cicada cantat,formica suam exercet messem,trahit in antrum grana,reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans sese, dum illa cantabat, laborâsse.

MOR. *Qui segnis est in juventa, egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ atque enecat: Neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis.

MOR. *Solet invenire, ut ipsi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio & periculi; eo, quem minùs amant, præstant se strenuum ac probum.*

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Jactat se jugi ac vinculi inscium, liberum, otiosum: illi attritum esse labore collum: Denique se glabrum ac nitidum: illum esse hirsutum ac squalidum, Senior tum quidem nihil contra; sed brevi post tempore videt hunc insultatorem duci ad aras, ac tum hisce verbis affatur, Quo tua mollis vita pervenit? Securum istud otium rediit ad securim. Jam saltem (ut opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quam otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. *Ad vitam rectè gerendam,opus est labore & vigilantia. Socors autem,& voluptati deditus,suarum rerum, quem volet, sortietur exitum.*

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miser exhaustus inediâ percurris ſylvas & devia? Me ſpecta pinguem ac nitidum: atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; ſed habes, ſtolide, etiam vincula. Tu ſervus eſto, qui ſervire potes: ego quidem ſum liber, nec ſervire volo.

MOR. *Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.*

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus in mare, ubi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; ait, Tunc fore judicium nobilitatis, ſi cum phocâ captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & jactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.*

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui pictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus, deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi verò ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. *Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLO

APOLOGI

Ex Chiliadibus Adagiorum ERASMI desumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; respondet vulpes, Sibi id dedecoris in animo esse, quod illi in cute.

MOR. *Neque verò paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quam cute versicolore.*

De Vulpe & Fele.

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeo ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi unicam duntaxat artem esse cui fideret, si quid esset discriminis: Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modò id sit verum & efficax, quam plures dolos consiliáque frivola.*

De Rege & Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, Ità nec aliud actus humanos aut melius aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat spectaculum; donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium adjecit,

cit. Ibi statim simiæ simulatque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è saltatricibus in simias redierunt; contritísque personis, dilaceratísque vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Asino & Viatoribus.

DUo quidem, cùm in diversis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum uti suum domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. *Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.*

De Piscatoribus.

PIscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas cùm essent inter se partiri, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussítque ut ipsi suas testudines ederent quas cepissent.

MOR. *Nonnulli, posteaquam inconsulte quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.*

De Asino.

APud Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem abrupto loro in sylvam aufugerat: illic forte repertas leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ità pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce caudáque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quidem Cumas profectus, qui sæpenumero viderat

rat & leonem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudùm, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

M O R. *Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit de vindicta quoquo pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit, ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

M O R. *Monet hæc fabula, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani *fabula* Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ, Quid ego audio? inquit. Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum

frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.*

Ex secundo Noctium Atticarum GELLII,

Apologus ÆSOPI Phrygis memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasúque erant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est, sed festivos delectabilésque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversans, in mentes animósque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepidè atque jucundè præmonet, spem fiduciámque rerum quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est *cassita*; habitat, nidulatúrque in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jamjam plumentibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; ídque uti sibi, ubi rediisset, renunciarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, &, Vidésne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & rogas, ut veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu

otiosos

otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinésque nullos fermè tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ. avis in pastum profecta est: cognati & affines opera, quam dare rogati sunt supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capias alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus: Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus est, inquit, credendi, & abeundi, Fiet nunc proculdubio quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cuja est res: non in alio unde petitur. Atque ita cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quam ut nobis tantum ipsis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æsopi Apologum Ennius in Satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, opere pretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Fabula ex Lamia Politiani *desumpta.*

AVes olim prope universæ noctuam adierunt, rogarúntque eam, nè post hac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum modo enatam, pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, ne arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempsere illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat; Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellæ; ac frustrà eas serâ pœnitentiâ subiit, quod salubre illud consilium sprevissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipántque densâ catervâ, ut videlicet ab eâ sapere aliquando discant; sed opinor frustrà, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuæ reverâ sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, oculos, & rostrum, sapientiam verò non habent.

MOR. *Bene monentis consilia ne spernes, hæc fabula docet.*

Apolo-

Apologus ex secundo Libro Petri Crinitri, *de honesta disciplina desumptus.*

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire incepit, & ramulos audacius porrigere. Jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores prægrandia poma & virescentia ostentans. Itáque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi, &, Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed itâ ad eum respondit, Ego hic multas hyemes, calores, æstus, variásque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non est superbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Jo.Ant.Campano *desumpta.*

COrvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociusque fuisset. Repulsus deinde est à Lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumque secutus: nec minus luporum, si occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. *Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo simus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio *desumptus.*

HUmani artus, cùm Ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. *Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.*

De Arione & Delphino fabula elegantissima, ex libro 16 Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratiâ: Is inde à Rege proficiscitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eo venit, aurésque omnium mentésque in utriusque terræ urbibus demulsit; in questibus istic, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amicorésque sibi Corinthios delegit: Sed ii Corinthii homine accepto, navique in altum provectâ prædæ pecuniæque cupidi, ceperunt concilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraque suá ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commisertos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent, sed impetravisse, ut jam statim coram desileret præceps in mare. Homo ibi territus, & ipse omni vita perdita, id unum postea oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides carpere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stánsque in summæ pippis foro, carmen quod Orthium dicitur

dicitur voce ſublatiſſimâ cantavit. Ad poſtrema cantus, cum fidibus ornatuque omni ſicut ſtabat, canebátque, jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periiſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnaviſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectaviſſe, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talemque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, eique rem (ſicuti acciderat) narraviſſe Regem iſtæc parum credidiſſe, Arionem (quaſi falleret) cuſtodire juſſiſſe, nautas requiſitos, ablegato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audiſſent in eis locis, unde veniſſent, ſuper Arione. Eos dixiſſe; hominem cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, eúmq; illic bene agitare, & ſtudiis delectationibúſque urbium florere, atque in gratia pecuniáque magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum ejaculaverat, exſtitiſſe. Nautas ſtupefactos convictoſque ire inficias non quîſſe.

Mor. *Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phrocenſis Apologus lepidiſſimus.

De Araneâ & Podagrâ.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic ſe obviam præbuit podagra, tametſi paſſibus ambiguis admodum ægrè illam aſſequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenſo, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique conſilium fuit conditionis ſuæ hoſpitem perveſtigare.

vestigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujusdam civis ædes divertit : inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatque retia : Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur : Momentaneum itaque erat ipsius, quò etiam cunque verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum occulatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat perturbaturque. Podagra vero, mendicabuli instar, vix tamen egestosi cujuspiam tuguriolum impetrarat : in id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui discere non est hujus instituti, quam convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate comminiscitur : nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere sub ingredi : in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris, jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ commodum ab hero conspectâ (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus, excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Tacco

ceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atque eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus, In summa nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea Pauperis casum ingressa telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusque incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas insidias, nullos formidat insultus: imo vero etiam jam scopis superior omnibus. Non multo post, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utrisque sententia: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domus, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat: Alium in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantissimi & amœni ingenii fabulæ elegantissimæ, nuper per clariss. Poetam & Philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

JAmpridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatus, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evasisti, ut nemo sane (mea sententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret,

unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quam ex praeclaro ejus virtutis nomine proficisci, cujus quidem vis magna & praepotens est. Quamobrem non possum profecto non suspicere ingenium tuum amabile, tuúmque animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Si quidem omnes quas meriatur Abstemius noster, laudes non transis silentio: imo ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque ideas leporum omnium merito sit & habeatur. Et ut haec clariori a luce, non officii gratia, aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quae undique perfecta verborum concinnitate, perspicacissimeque sententiis scatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amaenitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remisso cujuscunque animo possum eat, Abstemioque (ab sit invidia verbo) omnium quam jucundissime detrahatur: cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos esse liquido constabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS
OCTAVIANO UBALDINO
Comiti Mercatelli, S. P. D.

E*Diturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuone eum nomini potissimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non sine plurimis beneficiis, perspicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus cum tuorum in me officiorum numerum, divinasque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantaque sapientia, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quà non tam res tibi dono datas, quam offerentium*

voluntatem,

voluntatem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Ubaldus, clarissimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opusculum meum, De nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte suscepit, ut sperare meritò possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hic legatus, non solum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præstans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis, Jurisconsulti clarissimi, nec minus qui humanitatis vacant studiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tui; cujus mentem animumque si penitus possis inspicere, in hac tenue re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebusque hujusmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliquâ urbanitate aspergerem, maxime ad Principem scribens: cum Principes, curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII Procemium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandavêre memoriæ: qui apologos scripsêre, non postremo loco digni

esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quam philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasq; haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate conditæ. Testis quidam orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, & hirundo, & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit, anguilla autem amnem tranavit: quod cùm dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset? Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possem tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus, hac fabella dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam: unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogavitq; an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine jam plenæ parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita, O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletum occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incæpto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde ut refert Josephus, sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantum Præsides, Crutum scilicet, & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populis regnum breve, *ut inquit Statius. Himerenses*

renses Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus sui eligere volentes, Stesichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus dicens, solus pascebatur in prato: adveniente autem Cervo & pascua corrumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire. Cui homo, Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic concilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit, sed Non *amplius* hominem dorso, non frænum depulit ore. *Ita, inquit Stesichorus, viri Himerenses, eveniet: si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Romanus à Senatu secessisset, quod tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa, Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cum ipsi, quæque alimenta denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget, & ut discordiâ intereunt, ità concordia valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non solum Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum vertere; quos sibi laudi, cæteris vero voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur cur has componendo fabellas laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adeo invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.*

Laur.

Laur. Abstemii Fabulæ.

De Mure in Cista nato.

MUs in cista natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretque ascensum, reperit epulas lautissimè paratas: quas cum gustare cœpisset, Quàm stultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistulâ meâ esse credebam; Ecce quam suavioribus hîc vescor cibis!

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis si sit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores esse possumus

De Rustico impetrante ut triticum absque aristis nasceretur.

IMpetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum absq; aristis nasceretur, nè metentium triturantiumque manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depastum est. Tum rusticus, Quam digna, inquit, patior, qui parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente.

CUm accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus à rustico captus est: quem blandè, ut se dimitteret obsecrabat: non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te læserat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conatur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas, qui suas est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quam justè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens; credidi tam magnas aves posse comprehendere.

Hâc monemur fabula, ne viribus majora aggrediamur.

De

De rustico manem transituro.

RUsticus torrentem transiturus, qui fortè imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam fluminis partem tentasset, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus; rursus, ubi breviorem tutiorémque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quam tutiùs, inquit, clamosis aquis quam quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hâc admonemur fabula, ut minus verbosos & minaces quam quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cum ejus pulli inde sibi semper surriperentur: Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius virmibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur. Vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quam melius tibi, inquit, Amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorum esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti, quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina

De Asino & Vitulo.

ASinus & vitulus cùm in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, ne hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc

Hæc Fabula servos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & mulieribus gallinas edentibus.

VUlpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, Pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus, tu vero aliena furaris.

Hæc Fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentem irridebant fratres. Dominus, Nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquatque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, Quanto præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc Fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos vero me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus suspiriaque nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet Fabula ne in eos excandescamus, qui non suâ sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, enodésque; præter unam humilem, parvam

vam, nodoſamque, quam ut deformem puſillamque cæteræ ludibrio habere ſolitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate ſua ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum dicebat, De te non amplius querar natura, quod me turpem genueris, cum formoſis tam magna videam imminere diſcrimina.

Hæc Fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe deformes, cum multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia,cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo ſuaviores, quam in omni vita, emitteret ſonos, cùm potiùs mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia, inquit, neque quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præſentis miſeriæ præciduntur.

De Muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens conſolabatur, dicens, Ne te affligtes,ne tantopore lugeas, filia; alium enim virum tibi inveni, iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modo verba parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrimas & luctus parentem interrogat an adſit juvenis ille, quem ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

Fabula indicat, quam cito defunctorum maritorum amor ex Uxorum animis excidere ſoleat.

De

De Muliere amatoris discessum flente.

MUlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus fere rebus spoliaverit, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicina, cur tam immoderate fleret. Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat.

QUadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat musca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cum ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur

De Anguilla conquerente, quod magis quam serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem quare, cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potiùs quam illam insequerentur. Cui serpens, Quia raro, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat, minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

COnquerenti asino quod cornibus careret, simia vero quòd cauda sibi deesset: Tacete, inquit talpa, cum me oculis captum videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti: qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari subita & atra tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxi-

auxilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petitis. Ante enim quàm sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se conferant, hac eminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.

PIsces adhuc vivi in sartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes; Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, ne incidamus in graviora.

De quadrupedibus societatem adversus aves, cum piscibus ineuntibus.

QUadrupedes, cum bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus, qui cum opus sit, nobis adesse non possunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præstò adfuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecunia implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non esse

esse nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jàm anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc Fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Miseresco, inquit, tibi cæterisque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quam primum enim dignitates ejusmodi estis, assecuti, visum, auditumque, & cæteros sensus ità amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum sublati veteres dispiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecuniâ arcum tibi natura concedet.

Hæc Fabula indicat minime irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum solvere non posset, dicere solebat, Quàm male vitam meam dispo-

diſpoſui! juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem ſenex deſum uxori.

Hæc Fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferris.

Hæc Fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

GLoriabatur turdus ſe amacitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es, fili, inquit, ſi credis te cum ea poſſe convivere, cùm uterque veſtrum diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, ille tepidis delectatur locis.

Hâc monemur Fabula, ne eos vobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

RUſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi lepôris obliviſceretur. Is cum villam ſuam caſu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffiderit, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egreſſus, periculum quàm ocyſſimè fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus, accurrit, & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitaſti, nunc, quia fortunæ mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non diſcedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt curſu.

De Eremita Ægrotante.

INſitum eſt à naturâ omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ ſiqui homines, qui corvo albo rariores ſunt, ſe abſtinere volunt, ſæpe in graves morbos incidere ſolent. Quidam igitur eremita, ipſa adoleſcentia ità titillationes carnis evicerat, ut uſque ad quintum & vigeſſimum ætatis annum virgo permanſerit. Cum autem ea ætate graviſſimè ægrotare cœpiſſet, medici nullum aliud ſalutis ejus remedium ſe inveniſſe dicebant, niſi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recuſavit, mori ſe potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maxime gratam, amittere: aſſueti enim virtutibus ægre illas à ſe diſcedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quâ nihil homini ſanæ mentis dulcius eſt, adductæ ſibi mulieris infuſus gremio, *placidum petiit per membra ſoporem.* Experrectus autem vehementer angebatur: & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes qui aderant illius miſererentur: quiſque igitur conſolari, & ut bono animo eſſet hortari, quoniam Deus clementiſſimus Pater, ei ignoſceret, quia non voluptatis, ſed recuperandæ ſanitatis cauſa tale opus perpetraſſet. At ego, inquit, iſtud non fleo, ſed quod tantam dulcedinem citius expertus non ſum.

Hæc indicat Fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut viciorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, ſervum habens tardi ingenii, quem regem ſtultorum ſolebat nuncupare. Ille his verbis ſæpius iratus, ſtatuit hero par referre. Semel enim in herum converſus, Utinam, inquit, rex ſtultorum eſſem; In toto enim terrarum orbe nullum meo latius

eſſet

esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quædam dives à viciná petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido, etsi enim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, siquando, cœperimus esse discordes.

Hæc Fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissime constringit.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in

dæmonem culpam conferre, ut ſe crimine exuant; adeo omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem aſcendentem, ex quâ illam ruituram, & in ſe culpam collaturam præviderat, accitis teſtibus, dixit, Videte anum illam abſque meo conſilio arborem aſcendentem, unde eam caſuram eſſe proſpicio: eſtote mihi teſtes, me ei non ſuaſiſſe, ut ſoleata illam aſcenderet. Mox anus cecidit, & cum interrogarent, cur ſoleata arborem aſcendiſſet; Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis teſtibus, probavit, id ab anu abſque ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat hominus minime venia dignos, qui cum libere peccent, Fortunam vel Dæmonem accuſant.

De Teſtudine & Ranis.

TEſtudo conſpicata ranas, quæ in eodem ſtagno paſcebantur, adeo leves agileſque, ut facile quolibet proſilirent, & longiſſime ſaltarent; naturam accuſabat, quod ſe tardum animal, & maximo impeditum onere procreaſſet, ut neque facile ſe movere poſſet, & magna aſſidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum eſcam fieri, & cujuſcunque vel leviſſimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat; Quanto melius eſt onus, quo ad omnes ictus munita ſum, ferre, quam tot mortis ſubire diſcrimina?

Hæc Fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ majori nobis commoda ſæpe ſunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere deſtinaverunt, quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties aſcendere & deſcendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & uſu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos abſterruit, dicens, Si nutri-

tricem nostram nunc interficiemus, quis futurus annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modo præsentia intueri, verum etiam futura longè prospicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumque solvebat: ligari autem & verberari jubebat à servo; ut beneficia à se, maleficia autem à servo in illum viderentur esse collata. Ægre autem ferens canis, se assidue ligari verberarique, aufugit: & cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus, pastusque fuisset, ligatus autem verberatusque nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuêre.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves incesserat, ne scarabei arcupilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in sterquilinio summo labore fabricatam audierant. Tunc passer, Nolite, inquit, expavescere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc Fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Urso & Apibus.

URsus ictus ab Ape, tantà ira percitus est, ut alvearia, in quibus apes mellificaverunt, tota unguibus discerperet. Tunc apes universæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis ursum invadentes pene necavere: Qui ex eorum manibus vix elapsus, secum dicebat, Quanto melius

erat apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

Hæc Fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam unius sustinere, quam dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Volucribus.

AUceps tetenderat volucribus retia, largamque illis in areâ effuderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ: quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem advesperascere cœpit. Tunc auceps, amissa spe multas capiendi, cum jam tempus esset quiescendi, attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanserat, cepit.

Hæc Fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

MIlis, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait; Cur me dominus quam te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc Fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat canem odorisequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui canis, Nescis, inquit, insane, nescis

quæ verberibus illis ſum conſecutus. Per ea enim ſuaviſſimis perdicum coturnicumque carnibus veſcor.

Hæc Fabula nos admonet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum cauſa conſueverunt eſſe.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? reſponderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, ſuſtinere cogeris. Indoluit trabs, nec ampliùs boves conviciis laceſſere auſa eſt.

Hæc Fabula quemlibet monet, ne aliorum inſultet calamitatibus, cum ipſe poſſit majoribus ſubjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quod deliciis habita, & ſuavibus largiſque cibis nutrita fuerat, cur caveâ egreſſa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, paſcere poſſim.

Hæc Fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra & Epiſcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad Epiſcopum quendam, divitem quidem, ſed avarum, accedens, numiſma aureum ſtrenæ nomine petiit. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantum pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium ſibi videri diceret; æreum quadrantem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque poſſet ab Epiſcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, ſaltem benedictione tua me pro ſtrena imperti. Tunc Epiſcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionem iſtam tuam tam vilem nolo.

nolo. Si enim nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc Fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indigne honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias indigne ferebant, upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc Fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina consperserat comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc Fabula monet nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo fræno ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi

ubi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse, dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc Fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longe pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat; Stulte, inquit, quò properas? in pugnâ enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordésque impinguato, cùm nihil dignum laude geseris, cultellus adimet vitam; mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc Fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem Ursi à Venatore nondum capti.

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniámque pro eâ protulit. Ille sibi in præsentiâ pellem ursi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursóque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cùm venatore in silvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde ursi venatorisque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum

feram

feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius ceperim.

Hæc Fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

ERemita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta seculari militia, quam absque Dei offensa & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consulere saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neque prædari possint.

Hæc Fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

VIr quidam, defuncta uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assidue ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat: Cui ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quam in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc Fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optime vindicare.

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in silva, cum se ita irretitum videret ut nullis viribus se inde posse explicare confideret, murem rogavit, ut abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii se non immemorem futurum: quod cum mus promptè fecisset, leonem rogavit, ut filiam ejus sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum pede pressit atque contrivit.

Hæc Fabula indicat, matrimonia, & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripâ fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel levissimum undarum impetum flecteretur, suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violantiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler, ridens, inquit, Cur me deseris, vicina? Ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quàm qui resistere volentes, turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiscebat, se mollem, & cuicunque levissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo se molliori factos, in tantam duritiam ignis calore pervenisse, ut multa perdurarent secula, se jecit in ignem, ut eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.

Hæc admonet Fabula, ne appetamus quod est nobis à naturâ denegatum.

De

De Agricola Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis prælijs ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est, ubi cùm ab imperatore suo male pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in quà majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate magna coorta, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periere.

Hæc Fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indigne ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens ne se minus quam scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ità honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quam scurra crepitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc Fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem lacessente.

AMnis quidam suum fontem conviciis lacessebat, ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure streperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum,

undas repressit, Tunc amnis, & piscibus, & dulcisono privatus, exaruit.

Hæc Fabula eos notat, qui bona quæ agunt, sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cum plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctissime pervigili custodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum falcem super humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi superest pecunia, quâ alias valeam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc admonet Fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc Fabula docet, longè melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantissima, ægre ferebat, maritum adversa valetudine detineri; lamentabatur, ingemiscebat, & ut suum

ſuum in virum amorem teſtaretur, rogata mortem, ut ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aſpectu venientem: cujus timore perterrita, & jam ſui voti pœnitens, Non ſum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occiſura veniſti.

Hæc Fabula indicat. neminem eſſe adeò amantem amici qui non malit ſibi bene eſſe, quam alteri.

De Adoleſcente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus proſequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà ſecum mœſtus eſſe & flere deberet; Pater mi, inquit, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc Fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De Viro zelotypo, qui uxorem dederat alteri cuſtodiendam

VIr Zelotypus uxorem, quam parùm pudice vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat cuſtodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſervaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutiâ mulieris vinci comperiſſet, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam poſſet cuſtodire: addidit præterea, Si neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutoque ſacco eas inter herbas paſcere, veſpereque facto, omnes domum reducere, quam uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc Fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures accesserunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muscæ) quorum unus inter cætera, dicebat, Opus esse clysteribus, si vellet convalescere. Quod cùm vir hujusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, Eos esse insanos, qui, cùm caput ipsi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc Fabula innuit, omnia etiam salutaria, insuetis & inexpertis, & aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur visendum cùm lupi canésque venissent, peterentque à filio quomodo pater ejus se haberet; ille per ostii rimulam respondit, Meliùs quam velletis.

Hæc indicat Fabula, quòd multi fingunt moleste ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus majoribusque verberibus cæderetur, eò plures præstantioresque fructus procrearet. Cui juglans, Esnè, inquit, proverbii immemor ità dicentis,

Nux, Asinus, Mulier simili sunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc Fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum paleatum haberet

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cum ver advenisset, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre. Pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cum messe in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus, hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc Fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MUres complures in cavo parietis commorantes, contemplabantur felem quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat; Tunc unus ex iis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant, Non est, profecto, non est vultui temerè credendum.

Hæc Fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

ASinum, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcina pressus

ſus eſſet gravi, & ſalebroſâ incederet via; ſub onere recidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus ſurgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat; Infelix ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum! Nam quamvis ei multo tempore ſine offenſâ ſervierim, tamen non hoc unum delictum tot meis priſtinis beneficiis compenſat.

Hæc Fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorum ſibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris ſui in ſe offenſam atroci pœna proſequuntur.

De Lupo ſuadente Hiſtrici ut Tela deponeret.

LUpus eſuriens in hiſtricem intenderat animum: quam tamen quia ſagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendi aſtutiâ, illi ſuadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo portaret: quandoquidem non aliquid ſagittarii, niſi cum prælii tempus inſtaret, portarent. Cui hiſtrix, Adverſus lupum, inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc Fabula innuit, virum ſapientem oportere adverſus inimicorum & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conſpicatus milvum laqueo aucupis implicitum miſertus eſt avis, quamvis ſibi inimicæ, abroſiſque dente vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi ſe ſolutum vidit, murem nil tale ſuſpicantem corripiens, unguibus & roſtro laceravit.

Hæc Fabula innuit, malignos hujuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere impendere.

De Cochleâ petente à Jove, ut ſuam domum ſecum ferre poſſet.

CUm Jupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petiiſſent, elargiretur; cochlea ab eo

petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave & molestum futurum erat. Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quam, cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendum.

De Herinaceo Viperam hospitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præsentiens, blandè viperam rogavit, ut in propriâ illius cavernâ adversus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cùm illa fecisset, herinaceus huc atque illùc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè secum actum videns, quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat, quandoquidem locus duobus esset angustus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare vipera, sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortia non admittendos, qui nos possunt ejicere.

De Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus sese dignum reputabat qui vulpi præfererur, quoniam longè illam pedum pernicitate superabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium sum sortita præstantius, quo sæpiùs quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc Fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe superari.

De sene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam sanctitate præditus singulari, senem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer insudabat. Cui senex, Obtemperabo, inquit, pater sancte, sanctissimis optimisque admonitionibus

nibus tuis. Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentia à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cùm eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ità solus vivere posset. Cui ille: Solus, inquit, tantum esse cœpi, postquam te huc contulisti.

Hæc Fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turba continuè stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidiéque aliquam ex eis occidebat: quòd cum pastor animadvertisset, illam in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, est ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc Fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus judicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre Filium ad virtutes frustra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum vitâ virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant pariturae. Cui filius, Frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis; interfice potius lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur: tu verò sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quam qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim facileque superaret: quare cum nullum amplius arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut fere moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacescere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Viduâ & Asino viridi.

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, vetita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnendæ essent populi voces, hâc arte monstravit. Jussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret,

ret, tanta admiratio ab initio omnes invaſerat, ut non ſolum pueri, verum etiam ſenes hac re inſolita moti, aſinum animi gratia comitarentur. Deinde, cum hujuſmodi animal quotidie per urbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eveniet tibi; ſi enim virum acceperis, per aliquot dies eris Fabula vulgi: deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem eſſe tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinet eſſe miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

Aquila in altiſſimo arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longe illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa, eum ut puſillum & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris unguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc injuriam minime impunitam abire permiſit: arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effodit; quæ levi impulſu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejicit: qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentia ſua fretum imbecilliores debere deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciſcantur.

De Lupo piſce fluvii maris regnum affectante.

Lupus piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejuſdem fluminis piſces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus, majorem principatum

cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vindicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc Fabula admonet ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris veribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferre; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior strideret, cùm cæteræ idem non facerent: Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experire volente.

VIr quidam dives admodum & liberales magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in ami-

amicorum numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc Fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cum fugeret à cane & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret: Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui non esse potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est; quam tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se cani demonstrâsset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperâssem?

Hæc Fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & vulpes à Jove petebant: hæc ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat Fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus

De Equo inculto, sed veloci & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant adducti pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæte-

cæteri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exsiliêre, tum demum innotuit quantò hic, paulò antè irrisus, cæteros velocitate superaret, omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula indicat non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico per vocem hœdi ad Jurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet se non posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidoque amico plurimùm fidebat, sæpius rediens nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes jurisperiti stabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita voce hœdi januam illicò aperiens, hominem introire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque esse, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoque adolescentulam formosam admodum & libidinosam: cujus effrænæ libidini dum satisfacere cupit, ità lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo similis videretur: non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat:

rat: sed, ut senex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant insectati, illac iter haberent; quos cùm adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Uxorem professò hic lupus habere non debet: si enim uxori junctus esset, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat Fabula, neminem esse adeo robustum & fortem, quem nimius Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

De Sene juvenem poma sibi surripientem saxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre. Sed cùm incassum verbera funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente: Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conspicatus, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depellere. Tunc senex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adversus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem: lapidésque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum descendere & abire coegit.

Hæc Fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinia, cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUscinia ab accipitre famelico comprehensa, cùm modo se ab eo devorandam esse intelligeret, blandè eum rogabat, ut se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio

ficio ingentem mercedem ſeſe relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ ſibi referre poſſet; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: ſine tuis enim cantibus vivere poſſum, ſine cibo verò non poſſum.

Hæc Fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum ſibi ſocium eligente.

LEo cùm ſocios adſciſcere ſibi vellet, multáque animalia ſeſe illi adjungere optarent, idque precibus & votis expoſcerent, ſpretis cæteris, cum porco ſolùm ſocietatem voluit inire. Rogatus autem cauſam, reſpondit, Quia hoc animal adeò fidum eſt, ut amicos & ſocios ſuos in nullo quantumvis magno diſcrimine unquam relinquat.

Hæc Fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adverſitatis tempore à præſtando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hoſpitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore ſe periturum conjiceret, ad apum acceſſit alvearia, ab eis cibum & hoſpitium petens: quæ ſi ab eis fuiſſet conſecutus, promittebat, filios earum ſe artem muſicam edocturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei diſcant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos noſtros iis artibus erudiamus, quæ eos inopiâ valent vindicare.

De Aſino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum, adverſus volucres pugnaturus, ſuorum acies inſtruebat. Interrogatus autem ab urſo quid ei aſini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferri poſſent, quos ibi inter cæteros milites adeſſe cernebat; reſpondit; Aſinus tubæ ſuæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepos verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minime infestabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maxime columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat!

Hæc admonet Fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paterna domo efferret, rursusque mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ablata restituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur: cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparasti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à se visam antea, diceret; Cum, inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterósque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam; & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc Fabula indicat, ita vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus: Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc Fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS

In Fabulas Æſopi, è Græco in Latinum ſermonem verſas, ad clariſſimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

PRomiſeram nuper, me tibi coturnices, quas ipſe venatus eſſem, miſſurum. Eas capere, ut homo venandi inſuetus, cum non poſſem, ad venationem meam, id eſt, ad literas me converti: & fortè ad manus venit libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æſopi Fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus ſum. Mitto igitur ad te ſive Fabulas, ſive mavis coturnices, quibus te oblectare poſſis & ludere. Etenim ſi Octavianum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accipimus; profecto tu, vir literarum amantiſſimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et ſi quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dediſſet, jucundam illis rem gratamque feciſſet: ego quoque tibi jucundus gratuſque ero, qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & ſi forte magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ Fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne donum ſuum laudare inſolentis ſit, finem faciam. Tu, ſi coturnices veras quam has Fabulas malis, reſcribe: mittam namque non modo coturnices, ſed & perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

VUlpes & Caper ſitibundi, in quendam puteum deſcenderunt; in quo cum perbibiſſent, circumſpicienti reditum capro, vulpes ait, Bono animo eſto caper, excogitavi namque quo pacto uterque reduces ſimus; ſiquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaque tua tranſſiliens, & extra puteum evadens, te iſtinc poſtea educam. Cujus conſilio fidem habente capro, atq; ut ille jubebat, obtem-

obtemperante, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatque, nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respondit; Enimvero, hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea leonem conspicata, cùm illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectum ejus expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum leonem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & consabulata.

Hæc Fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societate gallorum dedit una cum illis saginendam; cumque galli eam mordebant abigebantque, perdix apud se affligebatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuoque percutientes; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hac non affligabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quas videt ne à domesticorum quidem injuria abstinere.

De

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter fabreque factum; quod cùm in manum sumpsisset inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc Fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, fullonem invitavit, qui eo loci proxime venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc Fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo, si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen saliendi!

Hæc indicat Fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextrâ, vivitne,

an mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset; rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: occidisset enim statim sub pallio clàm, priusquam proferret. At deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito; & sive vivum sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc Fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere neque fallere.

De Piscatore & Smaride.

PIscator quidam, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsentiâ capere tam pusillam & minutam, sine abire, & crescere, ut postea sic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piscator inquit, Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc Fabula innuit, stolidum esse qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Asino.

VIr quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo, Si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infelicissimo! quid mihi misero mali evenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Hæc Fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sunt incolumes.

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque post callidiori edulio allato, cùm vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret: Respondente autem viro, Ut edulium refrigerem. Atque ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc Fabula innuit, devitandam ejus amicitiam esse cujus anceps vita est, & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo suam pellem versicolorem extollente: vulpes, cùm suam præponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc Fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicium formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli, convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum: quibus considentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa, cum corpore mutâsset & mores, murem immisit in medium.

At illa & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo ſurgens, murem inſequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in ſuam reſtituit naturam.

Fabula indicat, ſceleſtos homines, etſi conditionem ſtatumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricolâ & Canibus.

AGricola quidam hiberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibariis, primùm interfectis ſingulis ovibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & caprarum, poſtremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canis cùm animadvertiſſent, inter ſe collocuti ſunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam: Si enim operariis bobus dominus noſter non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula ſignificat, fugiendos eos eſſe cavendoſque, qui à familiaribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter ſe reduci potuiſſe, juſſit complures virgulas ſibi afferri, (aderant autem filii illic ſedentes.) Quæ cùm allatæ eſſent, colligavit omnes in unum faſciculum, juſſitque ſingulos filiorum faſciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, ſolvens poſtea faſciculum, tradit ſingulas ſingulis eis frangendas; atque illis ſtatim facileque frangentibus, intulit. Ita & vos, filii mei, ſi unanimes invicem perſtiteritis, inexpugnabiles vos hoſtibus, & invictos præbebitis. Sin minùs, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel diſcordia jacturam.

De Muliere & Gallinâ.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem mulier pro singulis bina ova parituram, si plus tribuisset escarum, opipare educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc Fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingravescentes, ab instituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

ADmorsus à cane quidam, circumibat singulos, corrogans curationem; nactusque est quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, si istuc fecero, dignus sum qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat, improbos homines, cum maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De duobus amicis & Urso.

DUobus amicis unà iter facientibus fit, ursus obviam: quorum unus perterritus, in arborem scandens latuit: alter verò cùm se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui stratus jacebat usquequaque continente respirationem; ità mortuum esse credens ursus abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit, nè post hac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

DUo adolescentes opsonium à coquo mercati communiter erant. Cæterum cum coquus quibusdam negotiis domesticis animum intenderet vacaretque, alter adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat, jurabat se non habere: qui vero habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus coquus, intellecta adolescentium astutia, inquit, Etsi me latet fur, tamen eum, per quem jurastis, Deum non latebit.

Hæc Fabula innuit, quod si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit, & omnia vidit.

De Arundine & Olea.

DIsceptabant arundo & olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans, Nam cùm ventus vehemens ingruisset, arundo agitabatur reflectebaturque: olea verò violentia ventorum, cùm reluctari vellet, confracta est.

Hæc Fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumsistebant, proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum insontemque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt, Tu verò hoc ipso magis trucidaberis, quòd cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc Fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus persuadent ad inique agendum.

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam sumptis aucupatoris retibus ad venandum processu, visóque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiose arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, sperans se illam venari posse. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem viperam pedibus pressit; quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miserum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo!

Hæc Fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare; sæpe tamen ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

CAstor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejusque genitalia ad artem medicam sanè utilia sunt. Ubi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque insequentes prospiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc Fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum delphinum insequentem, præcipiti cursu fugeret, & jamjam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoque ad alterum similem ipso impetu allisus est: ad quem thynnus respiciens, eumque expirantem videns, inquit, Jam mihi mors non est molesta, videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hæc Fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cùm eos propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domûs ejus effractas esse, omniáque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens, properánsque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinâsti.

Fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à Medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus diu vexatus sum. Et id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertio cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice, respondit etiam, Benè habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum

num modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit: lupo seipsum accusante, ac merito sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat Fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

AUceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem, abitque longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia oppositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat Fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides sævitiam exercent.

De Viatore & Pera inventa.

VIator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarumque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasque; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes, Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam in scholâ condiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri suæ: à quâ non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites ut paulisper cum eâ ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus emorsam evulsit. Cùm mater cæterique eum increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; Hæc mihi, inquit, ut perderet causa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hæc Fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ac mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi temepstate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exoneratâ navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum) respondens, inquit, palmulas iterum vult quantum intelligo, ideoque immotum sese ostendit.

Hæc innuit Fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujusdam Senis, & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœ-

amœnissimam. Illuc inducens filium assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propius stans leoni, inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percutione manus emercuit, succrevitque sanies, ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Ità leo adolescentem occidit, nihil adjuvante patris sophismate.

Hæc Fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum si crines qui non erant mei à me recesserunt? Illi quoque recesserunt qui mecum fuerant nati.

Hæc Fabula indicat, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuo manere.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULATORIS clarissimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS Fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamque, ac variarum fabularam inventionem: quæ porro fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere eas quæ hominum sunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem, nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis rite gustaverit, quam viam sequi quamque vitare debet, in privatis publicisque negotiis, facile comperiat. Nam imprimis fabulam narrat; tum quid fabula significet compendiosius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquilâ & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conservatione fore putantes, Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: vulpes vero arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata est: & cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes exist..s volucrem persequi nequiebat (quod unum miseris ac impotentibus

bus datur) aquilam exſecratur, ac mala ſibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri captum immolari; cujus fruſtum unà cum carbonibus accenſis aquila arripiens, ſuſtulit ad nidum; ſed vento vehementius ſpirante, nidus, qui ex cœno ac materia exili aridáque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam ſentientes, cùm volare adhuc nequirent humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in aquilæ conſpectu devorat.

Fabula ſignificat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læſerint ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsâ ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conſpicatur, æmulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde ſe jam motu alarum explicare non poſſit. Hunc Paſtor cum ita implicitum videt, accurrens, corvum comprehendit, atque alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verum enim cùm quiſpiam corvum rogabat, quænam volucris eſſet; corvus ait, Prius quidem, quoad animum aquila fui, nunc verò me corvum eſſe certe cognoſco.

Fabula ſignificat, quod qui ſupra vires quipiam audet, hoc ſolum efficit, quod in adverſa ſæpius incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporem perſequebatur. Lepus conſilii inops, cum tempus obtulit, ſcabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde cum aquilam appropinquantem ſcabro conſpicatur, eum precatur, ne ſuum eripiat ſibi ſervum. Aquila ſcabronis parvitatem contemnens, coram eo leporem exedit. Verùm ſcabro ſuæ inju-

injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, observat. Ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (est enim ales deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cùm tempus adest, ejus in sinu pariat ova. Hoc scabro prævidens, globum è stercore confecit, atque sursum evolans, in Jovis sinum demisit. Jupiter, volens è sinu globum excutere, ova aquilæ simul excussit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones exsistunt.

Fabula significat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin cum tempus datur, se ulcisci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu sederet more suo sola canebat. Eum accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamq; rapit. At philomela cum se interituram videt, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minime sit; sed pro saturitate suâ, ut ad majores aves se vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torve conspiciens, ait, Stultus equidem nimium essem, si quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris spe pastus.

Fabula significat; quod, qui omittunt id quod manu tenent rerum majorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & tragus sitientes, in quendam puteum descenderunt: verum enim post potum, cum egressum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono sis animo: nam, quid saluti nostræ opus sit, probe animadverti; etenim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusque muro adhærebis; tuas ego scapulas cornuaque conscendens, cum egressa puteum fuero, te comprehendens

dens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes suo exultans egressu circa os putei capro eludit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servâsse, ei facetè vulpecula inquit, Si ea, caper, sapientiâ præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tuo barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum pensiculate vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi forte obviâsset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret. Rursum illum cum aspexisset, pertimuit; sed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum gallum cepisset, atque causam quæreret qui eam comedere posset, illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum voluptatem cùm ad opera facienda eos excitaret. Rursum catus ait, Impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus iterum defendebat, quod dominæ suæ quæstus gratiâ id quoque ageret. Enimverò ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licet abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui pravus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda.

VUlpes ut è laqueo evaserat abscissâ caudâ, cum ex pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut sub communis commodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaque ad unum vulpibus congregatis, suadet ut caudam sibi abscindant; disserens, caudam non modo dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una facete respondit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, hæc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc Fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride pisciculo.

PIscator qui mari rete tetendit, eo smaridem cepit pisciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atque majorem quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic Piscator lepide respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultorum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes cum sepem quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cum graviter saucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera consuevisti.

Fabula significat, quod stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse potius quam prodesse.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro se adduceret, & supra modo se jactaret de splendore progenitorum suorum; vulpes ei subridens, ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quod multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium; quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit: adsunt venatores, lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat, manu verò, ubi vulpes latebat, locum ostendit. Verum enim venatores re haud percepta statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius vulpem criminatur quod cum salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens, illi tacite ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similis habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix eâ injuria vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde cùm invicem certantes conspiceret

ret perdix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud triſtabor, poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quod homines ſapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime ſibi illatas, qui nec ſibi nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingreſſa, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit arte induſtrioſa compoſitum, quod manibus capiens ait, O quale ſine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De homine & ligneo Deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam ſibi tribueret: ſed quanto magis orabat, tanto res domi anguſtior erat. Demum ille concitus ira, deum cruribus prehenſis rapit & caput parieti illidit. Excuſſo igitur capite, multum auri exſilliit: quod homo colligens, ait, Perverſus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habuit nihil equidem profuiſti; percuſſus vero & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quod homo nequam ſi quando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam paraſſet, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus cum tantum dapum videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodie porro ita me explebo, quod die craſtino comedere non indigebo; hiſq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conſpiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum ſæpius rotans, per feneſtram projicit. Ille attonitus humo aſſur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnaverit? At ille languens inquit, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit; atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum verum reperire, assumtis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus ait, Id conducibile

haud mihi esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quod res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De Vulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimiâ ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes aliò transiens, illàc cum audiret; illuc accedit rogatque quidnam gemeret? deinde causam gemitus edocta, lepide ait, Istic manendum est usque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâsti; nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu se pisces facile esse capturum: verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulse ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, saltare noluistis: nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probè fiant, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diuque piscando defessi, fame præterea & mœrore, quod nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, ecce, piscis quidam alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscatores admodum læti comprehendunt,

ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet quod ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, Diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod Dii experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper non haberet, ossa boum centum collegit, eáque super altare deponens, lepide inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc persolvo. At dii illum ulcisci volentes, in somnis ei assistunt, atque inquiunt, Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formosior sum judicanda, quæ non corpus sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam,

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse cùm perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane sociis inquit, Animis estote quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia.

Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit; quam cum longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experire cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem : quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De Sene Mortem vocante.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defessus esset, fasce humi deposito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causamque, quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quod quisquis vitæ cupidior est, licèt mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De Muliere & Medico.

MUlier anus cum Ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens si eo morbo curaretur; si verò non liberaretur, nihil debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam ophthalmiâ esse id verò pernegat; aiens, Cum cæca eram domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quod homines avaritæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primum vesci cœpit, cum vero indies magis sæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Qui hic stamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamusne eum nobis parcere vitam, qui boves alimoniæ gratiâ jugulavit.

Fabula significat, quod eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis:

AGricola quidam complures habuit filios, continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat: Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illiam die bis parituram, si plus speltæ radere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso.

HOmo quidam, Cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico; Nam si canis qui te momorderat, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest. Alter ami-

arridens, venustissime inquit, Si hujusmodi utar remedio, ndies magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobns Amicis & ursa.

AMici duo, dum rus viarent: ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar ampliús.

Fabula significat, quod eorum amicitia non est, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter iuvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero habuerat, se non accepisse jurabat. Coquus percepto juvenum dolo, ait; Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unâ in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi, alter in prorâ consedit. Ortâ autem tempesta-

te, cùm navis periclitaretur, qui in prora ſedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis ſubmergi prius deberet, & cum gubernator puppim dixiſſet; ait ille Mors mihi modò moleſta minime eſt, ſi inimicum meum prius mori perſpicio.

Fabula ſignificat, quod inimicus ut inimicum perdat, ſeipſum perdere ſæpius eligit.

De Cannâ & Olivâ.

QUarum eſſet fortior, durior, & magis reſiſtens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò poſt turbine vehementi aſpirans ventus radicitus evulſit olivam totis viribus ſibi obſiſtentem. At canna flatibus ſe inclinans ſalutem facile eſt aſſecuta.

Fabula ſignificat, quod potentioribus ſine controverſia mos eſt in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perſpiceret, illum præ ſe, quæ nihil agebat, contempſit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem miſſus, vitula autem ut immolaretur retenta eſt. Quam rem bos cùm conſpicatur, ſubridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareris.

Fabula ſignificat, quod otioſis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi; quippe in puteum ſi caderes, non tuam inſcitiam, ſed me Fortunam omnes accuſarent.

Fabula indicat, quod ſæpius in periculum culpâ noſtrâ incurrimus, deinde abs re fortunam accuſamus.

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquiunt secum, De cætero inferius non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus, consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum, acute perspiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidet.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita apposite saltavit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quod dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepide ait, Heus stulta, quæ, cum fortuna te extulisset dominari cæteris, jam te putabas dignam.

Fabula indicat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur, dumque potat, suam in aquam perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum,

cornuum, & ramositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac cervum prosequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longe anteibat: (dicunt enim cervorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousque igitur leo campo persecutus est cervum eum assequi non potuit, casu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset, à leone captus cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula indicat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricolâ & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senecta deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clausa existens, cum lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii, avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur

retur: Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat quod qui, de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Ne abs re ac frustrà occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quidquam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, hujusmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

Faber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continue dormiebat: cum vero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, ceu ossa, & hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continue dormis, & segnitie teneris: rursus cum dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censura coërcendi sunt.

De Mula quadam.

MUla quædam, nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus,cum delphinum expirantem animũ perspicit,secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotũ eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset,eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacete ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque tetendit; cum turdum canere arboris super ramum aspexit,

ut

ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsusque ab eâ, cum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens quantum potest fugit, usquequo ad locum, ne videtur, salvus deveniat: atque ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depasceret, sæipus clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id joci causa fecisset: ecce! cum lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, serio clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit. Vulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur.

Stans

Stans igitur ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa, hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus ſuperveniens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſtice inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quod ſapiens, cum vitat periculum, ab illo poſtea continue cavit.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, non plorare, ſed Deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater cito reſpondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus ſit, è cujus aris ſacra non rapueris?

Fabula

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retro vertit, parumque stans, ranam è stagno exeuntem vidit: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspiciat animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cùm senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens singulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait; Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula immigentia providet, illa facile devitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occîdi ; hodie mecum, si placet, cænabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cum multos lebetes, nec magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit : quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum,

rum quod filia bestiæ nubat. Cum illum leo torve adspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando persequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cum à vulpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum sanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

LUpus in gutture osse retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cum agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissima manu, sed causam quæsivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi pascendo devastasti. Agnus inquit, Cum dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta,cœnare tamen opiparè intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inetr se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum altero superatus esset, præ verecundia se abscondit, Alter verò victoriâ elatus, domus tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimonium contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, qnod qui prosperis fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule, ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua Crimina scire negligunt.

Pi

De Formica & Columba.

FOrmica sitiens in fontem descendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit; Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret; ramulum ex arbore rostro continuò frangit & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debere eos qui participes sunt rationis.

De Vitula & Cerva.

VItula cervæ aliquando ait, Cùm magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quòd qui natura timidi sunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

APes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut Diis sacra faceret, Jovi domum obtulit mellis, qua oblatione Jupiter lætus, jussit, ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ consedere velim, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quod quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris & in punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibiq; vita fit ipse stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

Musca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre quod vitari minime potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset solaq; vestis remansisset, visa ante tempus hirundine, æstatem jam adesse existimans, ipsam quoq; vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus quam opus esset, se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum, Id ad salutem fore, medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait, id ad salutem optimum

timum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordiâ motus lignario apparuit, suiq; fletûs causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi suam quoque esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cùm pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justúmq; omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripâ consedit. Cujus Mercurius fletûs causam edoctus, securim auream afferens, illáne esset quam perdiderit, rogavit. Quam cùm suam esse assereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec suam tradidit.

Fabula significat, quod quanto Deus propitior est probis, tanto improbis existit infestior.

De Asino & Jove.

Asinus olitori cuidam serviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum sibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat ut figulo veneat. Apud quem asinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujusmodi, secundò Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & pauco cibo serviens, Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos amittens meliores ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabula significat, quod priores dominos tunc servi desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum simul convenerunt; ubi cum de miseriâ ipsorum innatâ dolerent, gemeréntq; quod vita eis, quam cæteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos usque persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quam in vitâ tam miserâ diutiùs permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocyus tendunt, ranæ quæ super stagni ripa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conspicatur, reliquis ait; State, nam nobis sententia mutanda est, quippe, ut liquidò videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quòd cum miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De Asino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui, cùm multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advenit, miles armatus equum ascendit;

aſcendit;ac, cùm medios decurrit in hoſtes,equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem aſinus perſpiciens, ingemuit, ejuſq; miſertus, ſui animi ſententiam mutavit.

Fabula ſignificat, quòd cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis convenire debet potiùs, quàm locupletioribus invidere.

De Aſino & Lupo.

ASinus quidam pede altero ſentem calcavit, clauduſque factus, cùm lupum ad ſe venientem conſpiceret,nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: ſed ex quo opus eſt ut tibi & corvis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tuâ benignitate ſentem è pede velis extrahere,ut munere tuo extremum ſine dolore obeam diem.Dum ſentem dentibus lupus evellit,aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde, naſo, fronte, ac dentibus perfractus, Heu me miſerum exclamat, jure hoc patior (deplorandoque reiterat); qui cùm eſſem coquus, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quòd quam quiſque novit, ea ſe exerceat arte.

De Muliere & Gallinâ.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igtur totam intus auream eſſe, illam occidit. Sed cum aliis gallinis eſſe ſimilem reperit, ubi divitem ſe fore putavit, quem primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plus habendi Cupiditate id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude exiſtens cæteris animalibus clamando cùm profiteretur ſe medicum eſſe, pharmacorumque peritam, ei Vulpes venuſtiſſimè ait; Quî alios curaveris, cùm claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quod alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujuſdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio eſſet percuſſus, tam acriter ipſum momordit, quod morſu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes, gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus arreptâ ſecuri ſerpentem ut occideret, perſequitur; vibranſque ſecurim ut ſerpentem percuteret, extremum caudæ ejus abſcidit. Deinde volens pacem cum ſerpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, ſale & melle ad reconciliandam inter ſe amicitiam, vocat ſerpentem. At ſerpens ſub petra latens, ſibilando ait, Fruſtra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non poteſt: quippe dum ego me ſine cauda adſpexero, & tu tui filii ſepulchrum, quieti animo eſſe nequibimus.

Fabula ſignificat, quod cum injuriarum recens vel maxime exiſtat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingreſſa, cum gallinam nido ægrotantem adſpexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè reſpondit, Meliuſculè me haberem, ſi hinc abires, ſoror.

Fabula indicat, quod inimicorum præſentia nimium eſt moleſta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viâſſet, votum Mercurio vovit, quod ſi quid reperiret, ejus rei dimidium ipſi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactyliſque refertam: & cum putaret id eſſe argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipſe comedit. Deinde templum Mercurii ingreſſus atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc perſolvo tibi. Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, oſſa ſcilicet dactylorum, ac teſtas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum ſemel ſimul viam viarent, ac inter viandum ſe uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in quo erat inciſum, quod homo ſuffocarat leonem. Quam ſculpturam homo leoni oſtendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præſtantiores ſint, ac robuſtiores. Ei leo promptè reſpondens, inquit, Si apud leones eſſent, ceu apud homines, qui ſculpere ſcirent, plures è leonibus homines quàm ab hominibus leones ſuffocatos videres.

Fabula ſignificat, quod homines jactabundi fingunt ſe feciſſe quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam matureſcentes perſpiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata eſt, qua illos comprehendere poſſet. Sed cum omnem viam fruſtra tentaſſet, nec deſiderio ſuo ſatisfacere quiviſſet, mœſtitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium ſunt acerbi.

Fabula ſignificat, quod prudentis eſt fingere, ſe nolle, quæ ſe conſequi non poſſe agnoſcit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locuſtas: & cum ſcorpionem capere vellet, ſcorpio, ſimplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abſtine, ſi non vis totus perire.

Fabula ſignificat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ ſequi & vitare debeat, probè tenet.

De

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujusmodi verba fecit ad eum: Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps apposite respondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quòd amicos per insidias perdere pollicerjs.

Fabula significat, quod, qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

TEstudo, cum ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mihi valeant pedes, sed judicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, quæ & locum, & cursus terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quod studio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum salicem cæderet, ex eâ ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius finderet. Quam rem præsentiens salix, gemens ejulansque ait, Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quod in adversis, non veri amici infestiores amicis, quam inimici sæpius redduntur.

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæstores publicè damnatus est morti. Sed cum ad locum justitiæ duceretur, cumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei inprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini vestrum sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis autor est. & causa. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

PAstor quidam, juxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cum in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denuo cum

cum oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quod usus & peritia, nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulcritudine contendebant. Cum diu inter se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe hujusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque, inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est, quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpâ & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait, Excelsum adspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba exsistis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdicibus & Agricola.

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cum simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominùs præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adspexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolis, quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum vero odit negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatnr, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusque rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere vellet, cum multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex suo solito more saltans super hominis pedem resedit, illumque morsu acriter pupugit. Qua punctione

ctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exsiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cùm inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At eùm formicæ eum rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis aut otiosa eo tempore steterit: Illis cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quòd qui, quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram vero juniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremo ita illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quòd nulla melior senibus salus existit, quàm fœminis carere, & maxime junioribus, nisi penitus obruti se velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum versæ incerto interprete.

Impossibilia promittens.

VIR pauper ægrotus & malè affectus cum à medicis desperatus esset, Deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, putas enim surrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant?

Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude pascebantur: æstate autem siccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viso, altera alteri inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Fabula declarat, non oportere inconsiderate res agredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ societate, iter faciebant. Vespere autem superveniente, gallus conscensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut assolet, noctu cantâsset: Vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferius, ut ad se descenderet, rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cùm autem is dixisset, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cùm ille apparuisset

ruiſſet deſcenderet, illâ quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

Leo & Urſus.

LEo & urſus magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circum circa eundo, ubi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroſque percurrendo, rapuit, fugienſque abivit. At illi videbant quidem ipſum; ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Veſpertilio, Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, rubus & mergus, inita ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque veſpertillo argentem mutuatus, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ & navi averſâ omnibus perditis ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam æs ejiciat mare, Veſpertilio vero, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſic ubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in poſterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi, te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, ſed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

De

Singularis agrestis & Vulpes.

SIngularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nullâ propositâ necessitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum paratum esse oportere.

Cassita.

CAssita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: curnam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidam hæc sunt, fili: unum verò scio, quod cnm canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, natura timidos admonitione non fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco qnodam infodit, unà defosso illic & animo suo & mente; atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectns, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem & causam audivisset, Ne sic, inquit, ô tu, tristare: ne-

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video, neq; cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Prætemavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittârunt: hæc antem seipsam lugebat, quod unde timuerat, nihil passa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

hensa: moriens autem dicebat, Hei mihi homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines dum parva fugiunt pericula in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit. Cùm præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis vero agitatis, venatores conversi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Justa passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me servârat.

Fabula significat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut vero procul hunc prosecutus est, quò non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, me miserum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui?

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferius magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & in ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuo convitiabantur. Et ſus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus diſciſſuram canem. Canis autem ad hæc diſſimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; ſignificat enim ab ipſa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Ei ſus, propter hoc igitur magis præ ſe fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adverſatur; tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificioſè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, ſe fœcundam eſſe maxime pedeſtrium omnium. Et ſus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis, ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, ſed in perſectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, junctâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus, ut & ille aſtutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum obſervâſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro viribus compreſſiſſet, occidit. At ſerpenti poſt mortem extenſo ille ait, Sic oportebat antehac rectum & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potius.

Paſtor & Lupus.

PAſtor nuper natum lupi catulum reperit ac ſuſtulit, unáque cum canibus nutrivit. At cum adoleviſſet, ſi quando lupus ovem rapuiſſet, cum canibus & ipſe perſequebatur. Cum canes autem aliquando non poſſent aſſequi

aſſequi lupum, atque ideo reverterentur; ille ſequebatur, ut, cum ipſum aſſecutus eſſet, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrà non rapuiſſet ovem, ipſe clam occidens, una cum canibus comedebat: donec paſtor, cum conjectâſſet, & intellexiſſet rem, de arbore ipſum ſuſpendit & occidit.

Fabula ſignificat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo cum conſenuiſſet, ægrotabat, jacens in antro. Acceſſerunt autem viſitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occaſione accuſabat apud læonem vulpem, quaſi nihili facientem ſuum omnium dominum, & propterea neque ad viſitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defenſionis tempore petito, Et quis inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæſivi & didici? cum autem leo ſtatim ut medicamentum diceret, imperâſſet; illa inquit, ſi lupo vivente excoriato, ipſius callidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens, ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, ſed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in ſeipſum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipſum autem à morbo liberatura, tale quid commenta eſt: Aggravatum enim ipſum ab ebrietate cum obſervâſſet, & mortui inſtar inſenſatum, in humeros elevatum, in ſepulchretum allatum depoſuit, & abivit. Cum autem ipſum jam ſobrium eſſe conjectata eſt, profecta januam pulſavit ſepulchreti, Ille autem cum diceret, Quis eſt, qui

pulſat

pulſat januam? Uxor reſpondit, Mortuis cibaria ferens ego adſum. Et ille, Non mihi comeſſe, ſed bibere, ô optima, affer: triſtem enim me reddis, cùm cibi non potus meminiſti. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miſeræ! inquit. Nam neque aſtu profui. Tu enim, vir, non ſolùm non emendatus es, ſed pejor quoque teipſo evaſiſti: in habitum tibi deductus eſt morbus.

Fabula ſignificat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem conſuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anſerem ſimul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; ſed alterum cantûs, alterum menſæ gratiâ. Cum autem oporteret anſerem pati ea, quorum cauſâ nutriebatur, nox erat, & diſcernere tempus non permiſit utrumque; cygnus autem pro anſere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu ſignificat naturam, mortem verò effugit ſuavitate canendi.

Fabula ſignificat, ſæpe muſicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem ineſſe ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac aſſumpto in domum omnes ei adhibuit abſterſiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem tranſmutare non potuit, ſed morbum dolor paravit.

Fabula ſignificat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Reſpondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula ſignificat, durationem corporis decore meliorem eſſe.

Butalis.

BUtalis à feneſtrâ quadam pendebat. Veſpertilio autem profectus rogavit cauſam, quare die ſileret, nocte

caneret.

caneret. Cum autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius assabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestive factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportet domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit, quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat,

bat. Huic autem Fortuna adſtans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam ſi tempus immutetur, & in alius manus hoc tuum aurum eat, ſcio te tunc me fortunam accuſaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoſcere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cum alter ſecurim repeřiſſet, alter qui non invenit, admonebat ipſum nè diceret, *Inveni,* ſed *Invenimus.* Paulo poſt autem, cum aggrederentur ipſos qui ſecurim perdiderant: qui eam habebat, perſequentibus illis, ei qui unà ita faciebat, dixit *Periimus.* Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus:* etenim & tunc cum ſecurim inveniſti, *Inveni* dixiſti, non *Invenimus.*

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ ſibi erant: paſcebantur autem, altera in profundo ſtagno & procul à viâ; altera in viâ parum aquæ habens. Verum cum quæ in ſtagno alteram admoneret, ut ad ſe migraret, ut tutiore cibo frueretur; illi non paruit, dicens, firmiſſimè ſe teneri huju ſce loci conſuetudine; quouſq; obtigit currum prætereuntem ipſam confringere.

Fabula ſignificat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quam mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingreſſus quidam abſente domino, favum abſtulit. Hic autem reverſus ut alveolos vidit inanes, ſtans, quod in his erat perſcrutabatur. Apes autem à paſtu redeuntes, ut deprehenderunt ipſum aculeis percutiebant, peſſiméque tractabant. Hic autem ad eas, O peſſimæ animan-

animantes! furatum vestros favos illæsum dimisistis, me verò satagentem vestri percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis nan cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari supra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognitâ, ait Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe est insidius.

Fabula declarat homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignaros in multo graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa lòcum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maxime operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simia & Delphis.

MOris cùm esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cùm autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem aversâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Athenienſium navali, rogavit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cum autem hic diceret, & claris ibi eſſe parentibus: rogavit, an & Piræum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IN cellâ quadam melle effuſo, muſcæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem ſuffocarentur, dicebant, Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, ivit in ſtatuarii domum, transformatus in hominem, & viſâ ſtatuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cùm dixiſſet, Drachma; riſit. Et quanti Junonis, ait. Cum dixiſſet, Pluris; viſâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, ac opinatus (cum nuncius ſit deorum, & lucroſus) maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogavit de ſe. Statuarius verò ait, Si haſce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virumglorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius & Tireſias.

MErcurius, volens Tireſiæ vaticinium an verum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boves, ex rure venit ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum divertit. Boum autem amiſſione renunciata Tireſiæ, ille aſ-

ſumpto

ſumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſideraturus. Et hic jubet dicere ſibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primo vidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad ſe id eſſe cum dixiſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modo ſuperius aſpicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſervare. Cæterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus; reſpondens ipſe, ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes, qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cum eos parentes ſic educaverunt.

Maritus & uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis vero poſt diebus ea reverſa, rogavit quomodo adverſus illos habuiſſet. Hæc vero cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odiſti qui mane greges agunt, ſerò autem redeunt; quid ſperare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die?

Fabula ſignificat, ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucunde moriar, cane tibia primùm ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ vero aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestri esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

runt, Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non finis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stansque valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus, heus, vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes præterquam quod non adæqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeo te odit ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus sibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitque ut & ipsa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur. Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maxime vero omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis effectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indigne ferens, contradicebat: vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sane his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omnia scorta invercunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: solâ vero testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accessĕrat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quam apud alios lauté.

Lupus & Oves.

LUpus à canibus morsus, & male affectus, abjectus jacebat. Cibi vero indigens, visa ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus prælicmini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ assidue incumbens, non erat propiis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutâſſet formam, non & affectum mutavit: nam uſque nunc arva circumeundo, aliorum labores ſurripit, & ſibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etſi maxime ſpeciem tranſmutaverint, mores non mutare.

Veſpertilio & Muſtela.

VEſpertilio in terram cum cecidiſſet, à muſtela captus eſt; & cum occidendus eſſet, pro ſalute rogabat. Hac vero dicente, non poſſe ipſam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, ſed murem eſſe; & ſic dimiſſus eſt. Deinde autem cum iterum cecidiſſet, & ab alia muſtela captus eſſet, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis ſe inimicam eſſe muribus; hic, Non mus, ſed veſpertilio ſum, dicebat; & rurſus dimiſſus eſt: atque ita evenit, bis mutato nomine, ſalutem conſecutum fuiſſe.

Fabula indicat neque nos in eiſdem ſemper eſſe oportere, conſiderantes eos qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

VIatores ſecundum littus quoddam iter facientes ivêrunt in ſpeculam quandam, & ibi conſpicati ſarmenta procul natantia, navem eſſe magnam exiſtimârunt: quamobrem exſpectaverunt, tanquam appulſura ea eſſet. Cum vero à vento lata ſarmenta proprius forent, non navem amplius, ſed ſcapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum ſarmenta eſſe vidiſſent, inter ſe dixerunt, Ut nos igitur fruſtrà quod nihil eſt exſpectabamus!

Fabula indicat, nonullos homines, qui ex improviſo terribiles eſſe videntur, cum periculum feceris, nullius eſſe pretii.

Aſinus Silveſtris.

ASinus Silveſtris, aſino viſo domeſtico in loco quodam aprico; profectus ad ipſum, beatum dicebat

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visa vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miser! nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & Vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cùm eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primò injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, belluæ non inesse bilem, eo contemptiùs ivêre ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit: Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeo ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate superbiebat. Cornix vero ea audita, ait, Heus tu, desine hâc re gloriari: nam quo plures paries, eo plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum vero altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ vero quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamententur: nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus strata sub quercu veste ascendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, nesciæ, & vestes unà devorarunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac vestes præbetis; à me vero, qui vos nutrio, & vestem surripitis.

Fabula indicat, plerosque homines ob dementiam, eos qui nihil ad se attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum; lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit: Ubi invenire nihil potuit, precatus est Jovem, si furem qui vitulum cepit, ostenderet, hœdum in sacrificium oblaturum. Cæterum proficiscens in quercetum quoddam invenità leone evorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus suis in cœlum, ita, O domine Jupiter, promiseram tibi hœdum me daturum esse, si furem invenirem; nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiserint, precantur ut inveniant, cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUpra petra aquila sedebat leoprem raptura: hanc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cum vidisset, Et hoc mihi, ait, altera mœstitia, quod propriis pennis interеam.

Fabula significat, durum esse, cum quis à suis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QUi sub cœno celabatur vermis, super terram egressus, dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipsum claudum non curas?

Fabula indicat, nisi præsto experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallina auripara.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem

ſimilem reperit. Sic multum ſperans ſe inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus eſt.

Fabula indicat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vitula.

LUpus eſuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Deſine plorare: ſin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriò loqui aniculam, exſpectabat ad multam horam; ſed cum advenisset veſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, ſi venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, neque timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adeſſe virium ideo exiſtimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facet. Ego vero longè ſum te fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba ceciniſſet, culex inhæſit mordens circa nares ipſius & genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit ſeipſum, donec indignatus eſt: culex autem, victo leone, cum ſonuiſſet tuba & epinicia ceciniſſet, evolavit. Araneæ vero vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali araneâ occideretur.

Fabula quadrat in eos qui proſternunt magnos & à parvis proſternuntur.

FINIS.

Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ, selectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia Adolescentis.

BOnatus adolescens facetus è familia Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cùm socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur: subridens respondit, Litigantes disceptantésque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri; Solicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quiescendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ità ut cum diutiùs disputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio disputantes, exspectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit ut surgam tardiùs, exspectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus non erat, ascenderant, ad gallum blande accessit: quem comiter cum salutâsset, Quid in excelso agis? inquit. Nunquid non audisti nova hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam cum gallus respondisset; Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt,

ita ut omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut injuræ fieri amplius queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel soli, quo velit secure. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis falalciâ gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum, & collum altius protendens, prospecturoq; longius & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis? vulpes cum dixisset: Duos, inquit, magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adventant; & simul cœpit abire. Huic gallus, Quónam fugis, aut quid times? ait, Siquidem pace constituta nihil timendum: Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo elusus est dolus.

De muliere obstinatâ, quæ Virum pediculosum vocavit.

MUlier quædam è nostris admodum viro contraria, semper verbis ejus objurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita ut superior esse vellet. Habita semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertimaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantius perseverabat, etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusq; pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam querebat.

ALter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ista enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorumq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum, vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: qua facta non dubitat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim nunquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Face-

Facetissimum de Sene quodam, qui asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cùm diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent, cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens, Hoc alii conspicientes culpârunt stultitiam senis, quod adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absq; calumnia progredi possit, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiiq; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ita misso asino domum redit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus occidit. Cùm somnium narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrum admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cum surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimò imposuit,in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavit. Ita aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Recte, compater mi, sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea absconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sum-

& ſumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens; rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam deſugiſſe, vultu verò & oculis latere ſub paleis innuebat. Illi potius ad verba quàm ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum rusticus derectâ vulpe, Serva, inquit, modò promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, ſed actus ſatis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emerat.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus neceſſario equum, pactus eſt cum venditore qui 25 aureos pretium carius equo, poſtulabat; ſe 15. daturum in præſentiâ, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle, annuit. Venditor poſtridie cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus; ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quocum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cùm is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur ille, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremoniis & ſolennitate officii videretur; reſpondit, Omnia rectè ex ordine, præter unum, ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam; cum unus ſolùm, reliquis eſurientibus, comediſſet ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potûs reliquis impenſa.

Facetum

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœnâ præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis exstiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ Tabernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibis potuque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, & paga l'hoste:* Hoc est, Mitte manum ad bursum, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaq; absq; solutione discessit.

De

De Sancti Antonii fratre, & Laico, & Lupo.

RELigiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit ea pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim; per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum ,& simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia & absque fide.Cave tibi abeo : non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret. *Stultū est his fidere quorū exercitium in fraudendo consumitur.*

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratia. Cui quidem, inter cætera consolationis verba, dixit, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitia) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam posceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi : Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur ; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insaniæ modo : ac eos tamdiu aqua & inedia macerabat,quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidā, quē usq; ad femur in aquam

quam posuit : qui post quendecim dies cœpit resipiscere ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu ; ea tamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit : reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate : neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ ; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta ; ora, mihi paucis, si libet, responde. Hoc quo veheris quid est ; Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit ; & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter respondit ; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid. Prosunt tibi? Canes ait, & quidem aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederent : subdit homo, Quænam est equi, canumque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis ; Ho, ho inquit, abi hinc ocyùs, oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat : nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Fa-

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

RUsticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex eâ costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, qua servata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, consuluisses, attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quam in ascensu; sed ea qua ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentemque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil Minacius ait. Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo si nihil habes, ploras? ait. Ob hanc ipsam caussam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil caussæ cur ploraret intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem saccum portasti, cum non amplius quam unum sextarium possis emere?

Fabula Mancini.

MAncinus vir rusticus oppidanus meus frumento ad Figignum castrum asellis vehendo exercebatur; quos ille complures ad vecturam sumebat. Cum ille semel à mercatu rediens, fessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur ad mercatum septem millibus passuum retrocedit; quærensque à singulis obviis an asinum quempiam amissum reperissent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum usque ad meridiem arâsset, fessis bobus & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alligat: deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cum nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquiens, Nunc recte ambulare potes; non enim tu sed ego aratrum fero.

FINIS.